

గోల్కొండ పత్రిక

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపబడును

హైదరాబాదు, (దక్కన్.)

సం॥ చందా రూ 2-0-0
అర్థ " " 3-0-0
విడి పత్రిక 0-0-8

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD, (Dn.) WEDNESDAY 26-7-33

ఒక వారము తరువాత
ప్రత్యేక కోరినపైస
వెలగు పరిమిత లేదు.

సంపుటము ౮ } శా.శ. ౧౮౫౫ శ్రీమంతునామ సం॥ శ్రావణ శుక్ల బుధవారము ౨౦-౧౦-౧౩౪౨౪౧ } సంచిక ౨౪

నేనుగుప్త గారి అకస్మాత్తు మరణము

అహమదాబాదులో మహాత్ముడు

అహమదాబాదు, జూలై ౨౯:-

అహమదాబాదు గాంధీగారిని భిన్నాభిప్రాయముల నున్న వని ప్రకటించి, ప్రచురించబడిన అహమదాబాదు మహాత్ముని ప్రకటించగా గాంధీగారి కింది ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

"అహమదాబాదు చాల అవ్యవస్థగానే యుంటిమి. మా వేళమునకు హాజరైన వారిందరము కలసి మేలని సంగతి తెలియి. తుదకు ఒక నిర్ణయము నిర్ణయించితిమి. అనెగారు యీ సంగతిని సారాంశమున విశదపరచుచు ప్రకటన గావించెదరు. అహమదాబాదు సారాంశమున నేను ముందుగా వెల్లడించినది.

ప్రశ్న:- స్థిరమగు మిత్రులనుండి ప్రత్యమును నమూనా చేసికొనుటకు నాకు అహమదాబాదు విచ్ఛేదికాదా?

ప్రత్యుత్తరము:- అట్టిదలంపు కేవలము పొరపాటే. ముఖ్యముగా అహమదాబాదు సందర్శించి వారితో వీలైనన్ని దినములు కాలక్షేపము చేయవలెనని నా భావోద్వేగముతోనే నేను అహమదాబాదును విచ్ఛేదికిని, పూర్వ పరిచితుల సందర్శి సందర్శించెదననుట ముఖ్యము. హరిజన సేవా సంఘం సభ్యులందరిని కలిసికొని భావి కర్తవ్యమును గూర్చి యాలోచించెదను. వీలైనంత సమయమునకు ప్రత్య సహాయమును గూడ సంపాదించెదను. నా ఆదర్శ మేమోగాని నేను వెల్లడించినట్లు నాకు విరాళములు లభించుచునే యున్నవి.

అహమదాబాదు వచ్చుచారిలో ఒక నాటికమును గురించి నోటును నాచేతిలో పట్టుకు. అయితో నాకు ఇది వలలో పరిచయములేదు. స్వల్పవాటి విరాళములను లెక్కలేదు."

అశ్రమ సందర్శనము

నేటి మధ్యాహ్నము గాంధీగారు శ్రీమతి కస్తూరిబాయి గాంధీ, మహాదేవదేవి గార్లతో కలసి అశ్రమమును సందర్శించిరి.

శ్రీమతి కవలాదేవి ఛటోపాధ్యాయగారు నేడు అహమదాబాదు విచ్ఛేదికి.

శ్రీయుత జే. యం. నేనుగుప్త గారు అహమదాబాదు సందర్శించి నివసించుచుండిరి. కాని వీరు ౨౩ జూలై ౧౯౩౩ తేదీన రాత్రి ౧ గంటకు గాని నిముషములకు దివంగతులైరి. అహమదాబాదు అంత్రము పేరు పి.కా.వెల్లి తిరిగివచ్చిరి. భాజనానంతరము, నొప్పి బాధలొందె సెవిల్ సర్జనుకు తెలిపిరి. కాని ఇంతలోనే వీరికి మరణము తీటుట్టి చెన—శవమును కలకత్తాకు కొనిపోవ ప్రయత్నములు జరిగినవి.

గాంధీమహాత్ముడు నేనుగుప్త గారి భార్యకు తన దుఃఖమును తెలిపిరి.

హరిజన విధికి మిల్లు యజమానుల సహాయము

నేటి సాయంకాలము మిల్లు యజమానులు మహాత్ముని సందర్శించిరి. హరిజనవిధికి సహాయము చేయవలెనని వీరిని మహాత్ములు కోరిరి. దాని విషయమై శ్రద్ధగా అలోచించెదమని యజమానులు వాగ్దానము చేసిరి.

సందర్శించిన మిల్లు యజమానులలో అహమదాబాదు మిల్లు యజమానుల సంఘాధ్యక్షులగు నేతు చమకలాల్ పరీక్షగారు గూడ గలరు. మిల్లు యజమానులు వెలుపలకు వచ్చిన తర్వాత వారిలో ఒకరు ఆహ్వానియై డి. ప్రెస్ విలేజులో యీక్రింది విధముగా చెప్పిరి:-

"మేము కౌన్సిలును ప్రత్య సహాయము చేయుటకు రాలేదు. కేవలము మహాత్ముని ఆరోగ్యమును గూర్చి కశలశ్రవణ వేయుటకే మేము గాంధీగారు సందర్శించిమి."

హరిజనుల సందర్శనము

సానిక్ హరిజనులు నేటి సాయంకాలము మహాత్ముని సందర్శించి. ఫలములను సమర్పించిరి. హరిజనుల విన్నపమును కనివారిము ఉపయము స్వీకరించుటకు గాంధీగారు సమ్మతించిరి.

మహాత్ముని ఆరోగ్యము: వైద్యుల పరీక్ష

అహమదాబాదు వైద్యులగు డి.బి.ఎ. మోహిలెగారు నేటి సాయంకాలము గాంధీగారిని వైద్యపరీక్షచేసి పూనాలో నున్న స్థితి కంటెను నిన్నటి స్థితి కంటెను గూడ నేటిస్థితి చాల సంతృప్తికరముగా యున్నదని ప్రకటించిరి.

హరిజన సాధరణము

ప్రచారము:- "ఏకాదశినాడు నాగపూరు జాలహరిజన సేవాసంఘమువారు నాగపూరులో ఒక మిశ్రమైన ఉత్సవము నేర్పరచిరి.

పథారి, నయోలి (మరాఠీ మధ్యరాష్ట్రము) లలో భజనలు జరుపబడెను. పథారివాసియగు రానడేగారు పురాణ ప్రవచనము చేయుచున్నారు. హరిజనులను సవ్యహిందువులును ఈపురాణము వినటకు తప్పకుండ వచ్చుచున్నారు.

ముఖ్యమైన రోజులలో పయోని(పాంఠము (మరాఠీ మధ్యరాష్ట్రము) సందలి చాలవల్లలో కీర్తనలు జరుపబడెను.

విద్యాసౌకర్యములు:-

భోల్కొప్పైమరీమూలు (అహమదాబాదుజిల్లాలో చదువు నుండి హరిజనబాలురకు రూ. ౨౫ ల విలువగల పుస్తకములీయబడినవి.

పంజాబు అస్పత్రి నేవాసంఘమువారు లాహోరునందలి షికోరియా డైమండు హిందు టెక్నికలు ఇన్స్టిట్యూటులో జీతముగాని అడ్మిషన్స్ జాగాని లేకయే ఒక హరిజనబాలుని చేర్పించిరి. చేరుటకు దరఖాస్తుతోగూడ చెల్లించుటకై రూ. ౫ లు ఆబాలుని కీయబడెను.

లాహోరు హరిజన నేవాసంఘమువారు మోటరుకారుల వ్యాపారముచేయు మెనర్సుప్యారీలాలు అందునన్నవారి పనిశాలలో హరిజనబాలు నొకని అప్రెంటిసుగా చేర్చిరి.

లాహోరు లాకాలేజిలో యఫ్. ఇ. యల్ తరగతిలో చేరబోవు ఒక హరిజన గ్రాజుయేటుకు లాహోరు హరిజననేవాసంఘమువారు అడ్మిషన్ ఖర్చులకుగాను రూ. ౨౦ లను యిచ్చిరి.

లాహోరు హరిజనసంఘమువారు లాహోరు డి. ఏ. వి. కాలేజిలో మొదటితరగతిలో చదువు హరిజనవిద్యార్థినికొకనికి రు. ౬ ల వెలగలపుస్తకముల నిచ్చిరి.

తమ అడ్మిషన్ కీజురు చెల్లించగలుగుటకై ఇద్దరు హరిజన కళాశాలా విద్యార్థులకు రు. ౧౦ లు అప్పుగా నీయబడెను.

మరాఠీరాష్ట్రపు అస్పత్రి నేవకసంఘము యొక్క రాష్ట్రీయసమితి ప్రయత్నించి నాగపూరు ఉన్నతపాఠశాలలో ర చామారులను, రగరు మాంగులను, ఇద్దరుమహిల్లను విద్యార్థులనుగా చేర్పించెను.

నాగపూరు తిలకవిద్యాలయములో కుట్టు పనిశాలలో నొక చమారున్న, కొయ్యపనిశాలలో నొకరున్న చేర్చుకొనబడిరి.

వివిధ సౌకర్యములు:-

ఒక హరిజనగోగికి నుందులకై రు. ౨౫ లు ఈయబడినవి.

ఒక హరిజనునికి తనకుమారునికి వచ్చిన గొప్పజబ్బుకు వైద్యఖర్చులకై రూ. ౧౦ లు ఈయబడెను.

మోదన (అహమదాబాదుజిల్లాలో హరిజనోద్ధరణకై నెలకు రు. ౧౦ లు మంజూరు చేయబడెను.

“నేను పాకీవానిని”

హరిజనులతో మహాత్ముని యిష్టాగోష్ఠి

అహమదాబాదు, జూలై ౨౦:-

నేటి ఉదయము స్థానిక హరిజనులు తమ కష్టవిధులను మహాత్మునికి విన్నవించిరి. హరిజనుల నుద్దేశించి గాంధీ గారీకింది ఉపదేశమును గావించిరి:-

“నేను పాకీవానిని. దక్షిణాఫ్రికా చెరసాలలో పాకీ పనిని చేసితిని, ఇప్పుడీపనినే ఆశ్రమములో చేయుచుంటిని. అహమదాబాదు నగరమునందు పారిశుధ్యకర్మమునాకప్పుచెప్పినయెడల నేను దానిని చాల నైపుణ్యముతోను, లాభకరముగ ను నిర్వర్తింపగలను.

మొరందరు విద్య నభ్యసించవలెను. చతువుకొనినంత మాత్రమున మీ పాకీపని మానక, గుమాస్తా వృత్తికంటె పాకీపనియే మేలం యెంచవలెను.”

[ప్రశ్న:-మీరు హరిజన నివాసములలో నుండక దివ్య భవనములోనే ఎంతలను కాలక్షేపము చేయుచున్నార?

[ప్రత్యుత్తరం:-నేను మిల్లయజమానియింటనుండియే ఎక్కువపనిచేయు గల్గుచున్నాను. నేను రామచంద్రలాల్ గారు హరిజన ఉద్యమమున కనుకూలురే. అట్లుకాని పక్షమున నేను వారిగడప త్రొక్కకయే యుండెడివాడను

[ప్రశ్న:-అస్పత్రిలో నిర్మాణ సంఘములలో హరిజనులకు ఉద్యోగముల నీయకూడదా?

[ప్రత్యుత్తరం:-అట్టి సంఘములలో ఉద్యోగములను చేపించుటకంటె మీలోమీరే సంఘ శ్రేయమునకు తోడ్ప

డు సంఘములతో యేర్పాటు చేసికొనవలెను. అస్పత్రిలో తా నిర్మాణసంఘము లన్నిటిలోను పట్టహారియైతే యుండి తీరవలయును. కామచేసిన తప్పుదారులకు పట్టహారియైతే పరిపాక మొసంగవలెను. హరిజనులకు నీటితో సంబంధముండి నవసరములేను.

కేసు తీరకముందే ఆర్థి నెన్ను తీరుట

[కిందికోర్టు విచారణను రద్దుచేయుట

అలహాబాదు, జూలై ౨౦:-

ఫరీదాపురవాస్తవ్యుడు బాబు బుద్ధిగోపాల్ అనునతడు ౧౯౩౧ సం॥ యనుబట్టి పశువు అర్జి నెన్ను నెం. ౨ రు. నోటి ౧౯౩౨ సం॥ అర్జి నెన్ను నెం. ౧౦ రు. పెక్క్ ౧౭ క్రింద మేజిస్ట్రేటు నోటిసు ఉల్లంఘించినందులకు, అక్రమ పరిఘమును నిర్వహించుటకు తోప్పడినందులకు క్రిమినలులా సభ రణచట్టము క్రిందను విచారించబడుచుండెను. విచారణ ముగియకపూర్వమే అర్జి నెన్నులు తీరిపోయెను. దానిమీద కేసు గతిగూర్చి అలహాబాదు హైకోర్టునకు ఫిర్యాదు చేయబడినది. ప్రధాన న్యాయమూర్తి సులేమాన్ న్యాయల్. జి. ముఖర్జీ న్యాయమూరికింగుగాను కలిసి పురోబంచి విచారణ జేసిరి ఈదినం వారు తీర్పుజెప్పుచు అర్జి నెన్నులు తీరిపోయిన తర్వాత అర్జి నెన్నుక్రింద కేసు చేయుటకు నీలలేదను వాదము నంగీకరించి మొదటి నేరముక్రింద విచారణను కొట్టివేసిరి

రెండవ నేరము విషయమున అక్రమసంఘ మాయూర పరిచేయుచుండినట్లు రుజువులేదని ఫిర్యాదివాదము కాని అది విషయమున హైకోర్టువారు విచారముతో జోక్యపడజాలదని నిశ్చయించిరి.

మత ద్వేష నివారణము

డాక్టరు ఆలంగారి ఉపన్యాసము

బొంబాయి, జూలై ౨౦:-

సాంఘిక విభేద నివారక సంఘము యాజమాన్యమున మార్వారి విద్యాలయ హాలులో నేటి సాయంకాలము బి. జి. హార్టిమన్ గారి అధ్యక్షతన జరిగిన బహిరంగసభలో డాక్టరు ఆలంగారు తమసంఘ ఆచర్యములను, కార్యక్రమమునుగూర్చి ముచ్చటించుచు యీకింది ఆభిప్రాయమును వెల్లడించిరి:-

“రాజకీయ వ్యవహారములందు మత విభేదములకు ప్రాముఖ్యత తొలగించి, దాని సానమున సర్వమానవ సౌభ్రాతృత్వమును ఆచరణయోగ్యము చేయుట శ్రేయోదాయకము సాంఘిక వైషమ్యములు హైద్రుల నంటినవి జీర్ణించినవి. ఎన్ని ఉదంబడికలు కుదిరినను, సమావేశములు జరిగినను, ప్రయోజనములేను. మానవులందరు ఒకే కుటుంబీకులైయు, అందరు కలిసి మెలిసి కుటుంబ సౌభ్రాతృత్వమునకే తోడ్పడుదున్నామని యు ప్రజలు గుర్తించినగాని సాంఘిక వైషమ్యము లడుగంటువు.”

పిర్వారు జమీతునింగుగాను సభలో ఉపన్యసించుచు గాంధీగారు కంగ్రెసు దేశమునందు ప్రబలిత సాంఘిక వైషమ్యములకు కారకులు ఆభిప్రాయపడిరి. వెంటనే సభలో అలజడి చెలరేగినది. ఆ వాక్యమును ఉపసంహరించుకొనవలసి నదని సభివారు గండరగోళము చేసిరి. సింగుగాను తమ ఆభిప్రాయమును ఉపసంహరించుకొన నిరాకరించిరి.

ఫగ్గలాల్ నారాయణ జీ అల్లయవ్యాపారము

మధ్యకూకా హైదరాబాదు

మానవ అన్నివిధములైన స్వర్ణ ఆర్జునులు తెలుగు అగ్రముల్లలు కుంకుమపూవు హైదరాబాదులో మొదలైనవి అవిఅమ్మబడును

ప్రసిద్ధిజేందిన డాక్టర్ వామన్ గోపాల్ వారివలన తయారుచేయబడిన

స ర స వ రి లా

మంచి నిత్తురే దేహసౌఖ్యము. నీయొక్క నెత్తురు చెడిన నెత్తురైతే ప్రసిద్ధిజేందిన డాక్టర్ వామన్ గోపాల్ వారి సరసవరిలా వాడినచో చెడ్డనెత్తురును శుభపరచుటయే కాక నెత్తురు పుష్టినికలుగజేయును. పిల్లలనువ్యాధివల్లవచ్చు కీళ్లవాయుపుక్కిళ్లవాపు చర్మసవ జ్ఞాపకము లేకపోవుట మొదలగునవివాటికన్నిటికిని మంత్రముపనిజేయున ఇది చర్మముపైనుండు అన్నివిధములైన నలుపుబొడలను తొలగించును. మరియు చెడ్డనెత్తురువల్ల కలుగు బలహీనము మయికము ఎప్పుడును నిద్రగాయుండుట కన్ను చెయి, కాలునుంట చేతులు కాళ్లు వాపు మొదలగునవియును గుణము జేయుచున్నది. మరియు ఊష్ణభూమిలో కలుగు కీళ్లవట్టు ఊష్ణశ్వాసకోసము మొదలగునదియు స్వస్థము జేయును. తచాలచార్చి ప్రత్యేకము. వెల సీసా ౧కి ౧-౪-౦ ౭లహీనత మరియు ఊయరోగముకొరకు డాక్టర్ గోతంరావు కేశవరావుగారియొక్క బలమను వృద్ధిచేయుటకు ఇంద్రియము గట్టిపరచుటకును

ఫాస్ ఫర్స్ పిల్లు

ను యుగయోగించును. దీనివల్ల అన్నివిధముల దీర్ఘజ్యవములు ధాతునష్టము పొందురోగము తలపోప్పి స్వస్థములోనగు ధాతునష్టము సంబంధముగు వివిధరోగములు నివారణ యగును. దీనినుగయోగించ మొదలగు బలము తెలివి మరియు జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధిజేయును.

వెల 24 గోలిలుగల సీసా ౧కి రు. 1-0-0

పోల్ యేజె టు:-ఎం. ఎ. దత్తాత్రేయకంపెని, డెస్టెన్సిరోడ్డు, హైదరాబాద్ (దక్కన్)

250

యి. నటనలు యాక కృన్సు (Actions) కు గాను కృశ్నమేకులకు ఎక్కువగా వాడుతారేగాని ముఖంమీద అధారపడక పోవడంలో చురుకైనది. ఒకడు దాహరణ ఇలాను, కథాభిమానుల అగ్ని హోత్రావధానులు కోపంతో మోట్లాడుకున్నా వారిమధ్య చిరునవ్వు అలంకరించి యుండేది. అటువంటప్పుడు నటనల చేష్టలకు ఎంతయిద్దం గావుంటుందోమీరే వ్రాహించండి గిరిశంగారు వెంకటేశానికి పాతాలుచెప్పే మాదిరిగానే బుచ్చమ్మతో సంభాషిస్తే అయిన క్యాంపేన్ (Campaign) కు సక్సెస్ (Success) ఏలాకలగడం! వన గిరిశం అనునలా లాలనతోను మృదువుగాను మాట్లాడెను మఱివిపోయారు. ఇలావారి కృష్ణాడో వెంకటేశం తనవాద్యమకూడా గిరిశంగానికి పాతాలుచెప్పచెప్పేక అటే ఏకరుబెట్టి ఒప్పుకొన్నాడు. నావక్తనమారొన్న ఒక పెద్దమనిషివరో మధురవాణి కొన్నిసేమలలో యాక్టు (Act) చేస్తావుంటే, ఒవర్ యాక్టింగ్, ఓవర్ యాక్టింగ్ (Over-Acting, Over-Acting) అన్నాడు. ఎటువంటి చెప్పనూ కులా అంటున్నాడని అలాచించా! దాని కారణమిటుంటే అమె యాక కృన్సు (Actions) వ్యభాగాలనుకొనెను. మరొకమాట, చివ్ వయ్యోరముతో నడచినపుడు నేతలునునూ చూతమామగా వుపయోగించింటే బహువలదాగా చూడెడిది. అదిగోక మధురవాణి నవ్వులో మోడు కనెను. కనకకూమారిల వారి కృష్ణాడు సోరమనరించిన

పైన నేను ఉలుసుపోక రాసిందంతా చదివిన మాపా
తక మహాశయులు పాఠబడి కళాభిమానుల ప్రవర్తన చాగా
లేదనుకుంటారేమో? అట్లా మీరు నెలవిస్తే నేను వ్రాసిందం
తా వృథా. ఈ పొరబాట్లన్నీ (పొరబాట్లైతే) దిద్దుకొని కళా
భిమానులు మరల కన్యాశుల్క నాటకాన్ని వేస్తే మీరంతా
వెళ్లి ప్రోత్సహించాలని నా కోరిక. గత్య నాటకమైనా బ
హుశ్రమపడి తయారుచేసి కళాభిమానులు మొత్తంమీద జ
యప్రదంగానే ప్రదర్శించారు. కొన్ని సీమలలో (scenes)
స్వధురవాణి, రామప్పంతులు, గిరీశం పాత్రలు ధరించిన రావు
త్రయం తమ కళా నైపుణ్యమును జూపి ప్రేక్షకుల మెప్పు న
డిశారు. వారలింకా దీనిలో కృషిచేసి అంధ్రనాటక రంగము
న పేరు పడియగలరని ప్రార్థిస్తూ విరమిస్తాను.

“జుకరు”

మిగుల మరిచి తరుణము, చౌకనమయము

ఇ. యస్. ఏ.

రెసిడెన్సీ గడియారం చొరస్తూ,
 స్టేదా బాదు (దక్కన్).

సం॥ ౧౫౯౭ లో స్థాపితము

యావజ్జీవితం భీమా యైనా

సంవత్సరమునకు

మా ౧౦౦౦ లకు మా ౧౬

హృదయము

ಯಂತ್ರ ರಾಫ್ ಯಂತ್ರಿಯಾ ಲೆಫ್

ಬಿಲಿಂಗ್ಸ್ ಬಾಂಬಾಯಿ

Head Office
EMPIRE OF INDIA LIFE
Building Bombay

Apply for prospectus to

ప్రాప్త్యైకము మొదలగువివరములకు క్రింది చిరునామాకు వ్రాయుము

వి. యన్. పురోహిత్

। बॉन्ची से। किल्लर

V. N. PUROHIT

Branch Secretary
Residency, Hyderabad-Decca

రాజకీయ నిశ్చంధములు

సి.సి. ఉపాధ్యాయగారు, స్వేచ్ఛలు మేజిస్ట్రేటుకు కర
జాగాలు, అయిదవల కుట్రకేసునందు తీర్పుచెప్పిరి. యామి
నమనందారు కుట్రనాయకునికి రెండేండ్లు శిక్ష విధించిరి
ఇంకొకరికి ౧౫ సం॥ కురియరువు కు ఏడాదిశిక్ష
పవిత్రరాయగారికి ఏడాదిశిక్ష విధించిరి. వీరికే జోగాకొమ్మి
కేసునందు ఏడేండ్లు శిక్ష విధించబడెను. అశిక్షలో యీశిక్ష
కలసిపోవును. అన్నిటికి మూడుపండి అరు నెలలవరకు శిక్షలు
విధించబడెను. శాంతిరాయకుమారి స్త్రీయు, నేరమంగీరించిన
మరియరువులు మద్రాసులును కోర్టులేమనకు శిక్ష విధించబడిరి
మాధవేందు మహంతగారిపై నేరము తీసివేసి విచిది పెట్టిరి

వల్లెటూరి ప్రజల నివేదనము

కామారెడ్డి

(ఒక విలేఖరి) ౧౬-౧౦-౩౩

హరిదిన పాఠశాల

మామిడిపల్లి ప్రభుత్వ పాఠశాలను ఇక్కడ శ్రీయుత భూంధర వీరవరం తన స్వంత స్వహస్తమున హరిదిన పాఠశాలను కొండరిని ప్రాంగణమున పాఠశాల ప్రారంభించిరి. తొలు నాడు పదిహేనేళ్ల వయస్సున ఉన్న పాఠశాల దినానినాటివల్లెటూరి గ్రామీణులకు ఇతర పాఠశాలల కంటే అధికముగా ఉన్నందున అతని పాఠశాలను గలదు. వీరవరం ఒక వ్యక్తిగానే కలసి మెలసి మామిడిపల్లి పాఠశాలను చదువుచున్నాడు. రాత్రి ఘనమున ఉన్నప్పుడు శ్రీయుత భూంధర వీరవరం స్వయంగా వారలకు విద్యాభ్యాసము చేయుచున్నాడు. బాలురు రాత్రింతయు శ్రీవారి గృహమున పడుకొని ప్రార్థన చేసి ఎవరి పనులను యిన వారు జాగ్రత్తగా చూడవలెను. ఇందులో దాదాపుందరూ కడు బీదలేగలరు. వారలకు శ్రీవారి పంక బలమును కొనిచ్చిరి. ఇప్పుడుంటూ కొందరు చెందవలసిన వారు మరొకరినైన మొదటివాడకము బాలికలు నడవించుచున్నారు. బీదవారలవలన చే సరియగువారలకు ప్రసక్తములు చిక్కపావులచే విద్యాభ్యాసము కొంటకము గలుగుచున్నది. ఒక్కొక్క ప్రసక్తముతో పాటు పాఠము చదువుచున్నాడు. ఇందువలన బాలురకు సరియయిన శుభ్రముగలదు. ఇక్కడవారలు ఇంకొకటి పాఠము ఏలాటి ఉపాధి వలన చదువుచున్నాడు. పనితీరులను బట్టి శ్రీవారుగాడ ఎవరిని సహాయము కొరనే కొనియుండలేదు. ముందు విద్యాభ్యాసముతో ఈ పాఠశాలకు చందా ప్రాంగణము వేరే పాఠశాల సామింపవలయునని శ్రీవారి కుదేశమున్నటుల తెలియుచున్నది. ఇక్కడ విద్యాభ్యాసము ఏలాటి సహాయము చేసి పాఠశాలకు ఏలాటి మేలొనరించగలరో? శ్రీవారిని ఎందరో మిత్రులు బంధువులు ఈ విషయమును మామిడిపల్లి బలవంత చేయుచున్నారు. కాని సంస్కారశాఖ లాభాలు కాబట్టి వారిబలవంతము కొరతగావున్నందున రాజులనున్నది.

గ్రంథాలయము

ఇక్కడ గ్రంథాలయము చెందునత్తరముల క్రిందట సామింపబడి దినదినాభివృద్ధి నొందుచున్నది. ఈమధ్యనే శ్రీయుత సీతారాంధర వీరవరం పేటగాను భావత భారత రామాయణములు మొదలగు ఉత్తమ గ్రంథములు వాన ప్రాశస్త్యముగ దయచేసి సహాయపడినందులకు ఎంతయో కృతజ్ఞతా వందనములు నలుపుచున్నాను. ఇంతయున్న ఇక్కడ మామిడిపల్లి దయకొరనే, కాని శ్రీయుత చింతలపర్వయ్య మామిడిపల్లి చెందు సంవత్సరములనుండి కృష్ణా పత్రికకు చందానిచ్చినవారము చేయగలిగిరి. వేరే మరొక మామిడిపల్లి భారతీ కొరకై కొంతసహాయము చేసిరి. ఇప్పుడు కొంత ప్రోత్సాహము కలగుచున్నటుల కనుపడుచున్నది. కాని గ్రంథాలయమునకు వచ్చువారల సంఖ్య తక్కువగలదు. ఇందుకు గ్రంథాలయ స్థాపకులు మరింత ప్రయత్నం పనిచేయు లెని వున్నాది. కొన్ని దినములనుండి శ్రీయుత రామచంద్రారావు గౌరవ కార్యదర్శిగారి దేహము బిచ్చ పడుటకలన వారు గ చేసేదేహాలయము. ఈశ్వరానుగ్రహము వలన ఇప్పుడొక గ్రంథము గలిగినది. ఆపస్తంబుడి గ్రంథాలయము కొరకై అనేక విధముల పాట పక చున్నాడు. చందాలు చాలాపు బాకీపడిపోయినవి. అందుకు శ్రీవారు అనేక పాటుపడుచు చూచుచేయుచున్నారు. ఇందువలన ముందు వృద్ధికి రాగలదని నమ్మి కలదు.

- గ్రంథాలయమునకు కచ్చుపత్రికల వివరము.
ఉత్తమ పత్రికలు
౧ ఆంధ్ర దినపత్రిక,
౧ కృష్ణా పత్రిక,
౧ గోలకొండ పత్రిక,
౧ భారత మాసపత్రిక,
౧ దినోదయ
౧ రహిబు దినపత్రిక,
౧ అలాబు వారపత్రిక,
౧ మాససర్వర్ మాసపత్రిక,
మహాగవ్యము,
౧ నిబాంబిజము వార పత్రిక
పత్రికలు లెక్కకు చాలగనే రావడము గలదు, కాని వందల సంఖ్యయే తగును.

వైశ్యులలో సంస్కరణము

(ఒక విలేఖరి)

తిరుమలగిరి, ౧౬-౧౦-౩౩

మావైశ్యులలో సాధారణముగా యేగ్రామ మండలమున, యెవరింట నైనను చావెనా తత్పురవైశ్య మహాశయులు లేని వసులు కల్పించుకొని కొందరు గ్రామాంతరము వెడలుచురు. కొందరు ఆకారణ సామల్యచెప్పుచు, మరొకరినయింటనుండి లేదనిపించు కొందురు. ప్రజల పనిబిడ్డలు దివంగతులైనచో యేవని మనిషికో కొంతదబ్బిచ్చి పూజ్యులకు పొప్పగించురు. మావైశ్యులు తమ యనుగు బిడ్డలను స్వజాతీయులు వెంబడింప, స్వహస్తములతో పూజ్యులకు నోచుకొనలేదు. అయినను ఈమధ్య శిక్షాద్రావారు సమీపమున వుండే తిరుమలగిరి బహువంశిక వైశ్య సోదరుని ఆరుమాసముల మాత్రము పరమపదించినది. శవమును అన్యజాతీయుల పరమెవర్చిక వైశ్యులే యింటికొకరు చొప్పున హజరె శవవాహనలై యితర గ్రామవాసులను మార్గదర్శకలైరని వ్రాయుటకు మిగుల సంతసించు చున్నాను.

నింతశిశువు

(ఒక విలేఖరి)

గువ్వలగూడెం: ౧౬-౧౦-౧౯౩౩

ఈగ్రామం ఖమ్మం తాలూకాలో కలదు. ఇటు కొక హరిజనునియింట నొక ఆడుశిశువు జన్మించినది, ఈ శిశువు నకు చెందుచెవులును లేవు. చెవులస్థానమున రంధ్రములుగా ఉన్నాయి. తల గుండ్రముగా శుభ్రముగానున్నది. కెల్లడుక పుట్టిక యిననులేదు. చెందుచేతులను నాలుగులు ప్రేమకాత్రమే కలవు. బాటనలేవు లేవు. శిశువు యింతవరకు సజీవముగా నున్నది శిశువు తండ్రిచేరు కొలికవారిని చంద్రగారు.

దామరగిడ్డ

నిత్యం

లలిలబలబలు

ఇది ఆత్రాపు బలాజిలాలాని సహాయ తాబూకాలాని యొక్క గ్రామము. ఇచ్చటి గ్రామములను సుమారు మామిడిపల్లి గ్రామములకు గ్రామపు తోత్సాహి మాలిపటేలగు శ్రీయుత చంద్రారాధిగారి దొర్లవ్యమలనుగూర్చి కర్మబాగు నడపుచో మొహము బహదరుగారి సన్నిధిలో నొక దరఖాస్తు దాఖలు చేసిరి. దరఖాస్తులో మనవిచేసికొనిన విషయము లేవనగా -

- ..(౧) మామిడిపల్లి పైకము వసులుచేసి రసీదులియ్యక పోవుట (౨) మంద కొకటిచొప్పున బలవంతముగా సంవత్సరమునకు ౧౭ మేకలను తీసుకొనుట, (వీటిలోను యియ్యక యియ్యక) (౩) చదువురాని వాంఛవద్దనుండియు, దిక్కులేని అడివాండ వరినుండియు ధారాళముగా లంచములు తీసుకొనుట. (౪) ఖోజారి మొకద్రమాలు వినిమిద చేస్తానని ప్రజలనుభయపెట్టుట (౫) జనుల వ్యంతములగు దంతచెట్లను మోసముచేసి తన స్వాధీనము చేసుకొనుట ఈచెట్లు రైతుల భూమిలోనున్నవి వారికి ఎ తోనట్లైనవి (౬) గ్రామము సాక్షి తో మైత్రి సంపాదించి వారువీరు కలిసి మెలసి యుండుట. (౭) చచ్చిపోయిన పట్టాదారు భూములను తాను స్వాధీనపరచుకొని అనుభవించుచుండుట (౮) భూములమీద ముగ్గుల చారీ పైకము అధికముగా వసులుచేసి రసీదు యియ్యక ఎగురగొట్టుట (౯) గ్రామపు సామాకొన ఎక్కినట్టి రామయ్యకు చిట్టిలవ్రాసి భోజనసామగ్రిలు తెప్పించుకొని పైకము తెలిచి చక్కనివరగొట్టుట ఇట్టి చిట్టిలు ఆసాహులకొనవన కట్టులుగా నిలవ యున్నవి (౧౦) చాలివాని యిసాము భూమిలో సగము ఊపగుంజ కొనుట (౧౧) పదివాంఛను తిట్టికొట్టి బలవంతముగా పనిచేయించుకొనుట (౧౨) రైతుల నప్పుకొనుట బలవంతముగా గుంజకొనిపోయి తనయింటిలో పనిచేయించుకొనుట ఇట్టివి ఎన్నియొకలవు వీనిని విచారించిమాకు న్యాయముగా విచారించవలెను. లేనిపక్షమున మేము నేకాంతము పోవలసియుండును.....

ఈదరఖాస్తుపైన దయామయులగు ప్రభుత్వమువారు విచారణచేయుటకై ఆవ్వలు తాలూకాదారు గారికి వాసి నారు. వ్రాసిమాడ కొంతకాలము అయినది. యింకా విచారణము దలకాలేదు. పక్షపాతములేని ఒక అధికారిని ఏర్పరచి విచారణచేయించిన పక్షమున సత్యము బయటికి రాగలదు. ఆవ్వలు తాలూకాదారు సాగారు చాలా న్యాయబుద్ధిగలవారు. వీరు గుర్రులకల కష్టములను గురించి శ్రద్ధవహించి త్వరగా వీరికష్టములను తొలగింతురని ప్రజలకునుపెట్టుకొని యున్నారు ఎన్నియో గ్రామములో ఇట్టి దొర్లవ్యములు జరుగుచున్నవని తెలియుచున్నది. ఈగ్రామము విషయములో కఠినముగా పనిచేసినయెడల ఇతరులకు మంచి ఉదాహరణము ఎర్పడగలదు.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయోద్యమ రజతోత్సవము

బెజవాడ ౧౦-౧౧-౧౨ అక్టోబరు ౧౯౩౩ నం.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయము లన్నియు ప్రతినిధులను బంపప్రార్థన. స్వంత భవనములు గల గ్రంథాలయములు, ౨౦ సంవత్సరములనుండి పనిచేయుచున్న గ్రంథాలయములు - ఘోటోలను సంపూర్ణ చరిత్రలను బంపప్రార్థన. ౨౦ సంవత్సరముల నుండియు గ్రంథాలయోద్యమమందు పనిచేయుచున్న వారిందరిని తప్పక ఈ సభలకు బంపుటకై ఆంధ్రులందరూ తోడ్పడవలయును.

గోపు రామచంద్రారావు
అవ్వల సహాయకము
దాసు త్రివిక్రమరావు
కార్యదర్శి

ఇది మొదలుకొని మా వత్రిక సోమ, గు
వారములయందు ప్రకటింపబడును. నిజాంరాజ్
ముతో మాఖ్యసంబంధము గలదగుటచే నూప
కాకార్యాలయమునకు ఆదివారమునుమాని ఈ
వారము సెలవుగా నేర్పరచుకొనుటచే మార్పు
యవలసి వచ్చినది. (గో. ప. సం)

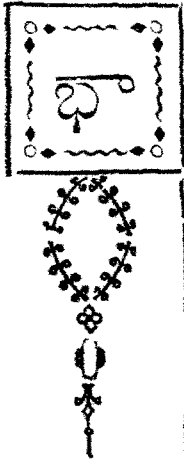
Secunberabad

గోలకొండ పత్రిక

(శ్రీమంతునివాసునిగారి వ్రాసిన ఈ పత్రిక)

బుధవారము

సంస్థాన ప్రజల ఘోష

రతసంస్థాన ప్రజల స్థితి జూడ దిక్కులేనట్లున్నది. వారు తమ రాష్ట్రములో తమకోరికలను తెలుపుకొన జాలకుండుటచే రాష్ట్రాంతమునకు పోయి ఆచట నుండి తెలుపవలసి వచ్చుట సంతాపకరము. వారి కోరికలు అందరిచేతను దూషింపబడునంత నింద్యులు లేనచో వాటిని గూర్చి ఏవాదములకక్కరలేదు.

తమ పాలనకు తామే బాధ్యులమై యుండవలెనను ప్రజల కోరిక యంతవరకును అగ్రశాస్త్రు వేత్తలచే దూషింపబడలేదు. అంతేగాక ఈ కాలమున నేటికి రాజ్యముందుగాని ప్రభుత్వము ప్రజల దే" యను భావము ప్రతి నాగరిక రాజ్యముందును అంగీకృతమై యున్నది. ప్రజాస్వామిక పాలన కాలము అంతరించలేదనియే మా నమ్మకము. కొందరు ఇట్లీ, జర్మనీ మొలగు సామ్రాజ్యదేశములందు నియంతృపాలన (dictatorship) మున్నదిగనుక ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వముల తరించినవని వాడింతురు. అచటనైనను ప్రజలు నమ్మించినందువల్లనే వారు నియంతలు కాగలిగారు. నియంతలకు అవసరమగు స్థితి యేర్పడినన గనుకనే ప్రజలు నమ్మించిరి. అమెరికాలో మాజ్యెల్లుగారి అధికారము ఈమధ్య ప్రబలమైనదియు నీకరణముచేనే కావున ప్రజాస్వామ్యమునకు భంగమురాలేదు. ఇట్లు ప్రపంచముందు చుట్టుప్రక్కల రాజ్యము లో ప్రజలు స్వాతంత్ర్యమును రుచిచూచుచుండ భారత సంస్థానప్రజలు దానిచే ఆకర్షింపబడుకొనియున్నది. రుచిచూతమన్న వారికి తమరాజ్యములో అదిలభింపదాయెను. మూడకికావలెనని తమ ప్రభువుగారికి తెలియనట్లు చెప్పుకొన కూడదాయెను. చెప్పుకొన్నచోట్లనను వారు మనస్సులవలె వారి కోరికలు కోరికలవలె అడరింపబడవాయె. ఇంకవారేమి చేయగలరు? తమ కోరికలను సాధించుకొనుటకై యితరరాష్ట్రముల యొక్క శరణు జొచ్చుచున్నారు.

బొంబాయిలో ఈ జులై నెల ౨౨-౨౩ వ తేదీలలో జరిగిన సంస్థానప్రజామహాసభయొక్క చతుర్థ సమావేశమునందు ఆమోదింపబడిన తీర్మానములు ఈవిషయమును అన్నిటికంటె ఎక్కువ స్పష్టముగా సూచించుచున్నవి. ఆ తీర్మానములలో నేమి కలదు? సంస్థానప్రజలు రా కోల్లుచుండి యున్నను అఖిలభారత సమాహారము (ఆలిండి

యా ఫెడరేషను) ను గూర్చినచోటలో వారి ప్రతినిధులకు తావీయలేదను కోవమును ఒక తీర్మానము తెల్పుచున్నది. సంస్థానప్రజలు ప్రతినిధులను శాసనసభలలో చేర్చుటకు ఏర్పాటులేనిది గనుక తెల్లకాగితపు సమాహార (ఫెడరలు) ప్రవృత్తియిచ్చముకాదని యింకొక తీర్మానము చెప్పుచున్నది. మరికొన్ని తీర్మానములలో వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యము, సంఘముగ చేరుటకు హక్కు మొదలగు హక్కులు కోరబడినవి. మరియుక తీర్మానము భావిరాజ్యం గమందు ప్రభుత్వముననుది ప్రజలసాత్తుగ నుండవలెనని చెప్పుచున్నది. తీర్మానములలో సంస్థాన ప్రజల యనుమానబుద్ధిని తెలుపునట్టివి కొన్నిగలవు. ఆ అనుమానమేమన సంస్థానాధిపతులకు తమకు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నిచ్చుకోరిక లేదు అనునది. అందుకై ప్రతిసంస్థానము ఫేకరేషనులో విధిగా చేరవలసినట్లు నియమింపబడవలెననియు, అట్లుచేరు ప్రతిసంస్థానములోను బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము విధిగా స్థాపింపబడవలెననియు మహాసభ వారు తీర్మానించిరి. ఇంతజేసినను ఆఖరుకు చర్యలలో సంస్థానాధిపులు ప్రజాస్వాతంత్ర్యమునకు భంగముకలిగించిన గతియేమి అను సందేహముతో, ఫెడరలు చట్టముల నుల్లంఘించిన సంస్థానాధిపతులపై ఫెడరలు కోర్టులో దావా చేయుటకు సంస్థానాధికారులకు హక్కుండవలెననియు, ఎక్కడ దుష్పరిపాలనము జరుగునో ఆ సంస్థానముయొక్క ప్రజలుకోరినవెంటనే అచటి అధిపతిని నార్కభాముకు తొలగి పవలెననియు మహాసభ తీర్మానించెను. ఈ తీర్మానములును సంస్థాన ప్రజలకోరికలను సాధించుటకై ఇండియాలోను ఇంగ్లండులోను ప్రచారము చేయబడవలెనను తీర్మానమును సంస్థాన ప్రజలకు తమ ఆధిపతులపై విశ్వాస మెట్లు నశించుచున్నదో తెలుపుచున్నది.

సంస్థాన ప్రజల యనుమానము రెండువిధ విధములుగ నున్నది. ప్రజెప్పినట్టిది మొదటిది. ఇక రెండవదానిని గూర్చి విమర్శించెదము. తమ కోరికలను సాధించుకొనుటకై సంస్థానప్రజలు పర ప్రభువు (బ్రిటిషు ప్రభుత్వము) ను, శరణుజొచ్చుచున్నారు. ఇద్దరికి ఆనుకూల్యము లేనప్పుడు—పిల్లులు కొట్లాడుటచే కోరికివలె—మూడవవానికి లాభమను నీతికూడ వారి హృదయములను బాధించుచున్నది. ఆఖరుకు సంస్థానాధిపతులకు, సంస్థాన ప్రజలను కూడ తక్కువజేసి ఎవరు శరణముగ వేడబడుచున్నారో వారు వారి లాభము జూచుకొని ఊరకున్నచో గతియేమి? కనుక సంస్థాన ప్రజల యభిమతములేనిదే వారి యధిపతిని సింహాసనమునండి తొలగించరాదనియు, తొలగించుచోట్లలో బ్రిటిషు యిండియానుండి ఎగుమతిచేసిన సివిలునుస్సును ఉద్యోగులనుగాక సంస్థాన ప్రజల ప్రతినిధులతో నేర్పరుపబడిన ఒక కమిటీనే పరిపాలక స్థానమున నియమింపవలసినననియు తీర్మానింపబడినది. కాశ్మీరము, ఆల్వాకు సంస్థానముల నివర్తనమును మనసునందంహనియే ఈ తీర్మానము గావించబడెను. మహాసభకు అధ్యక్షత వహించిన యా. సి. కేల్కరుగారు చెప్పినట్లు, సంస్థానములలో బ్రిటిషు మంత్రులను నియమించుటచే బ్రిటిషు యిండియాలో భారతీయులకు ఉద్యోగము లీయబడుచుండుటవలన పోయిన స్థానములు బ్రిటిషువారికి సంస్థానములలో భరియగుటయేగాక, ఫెడరేషను ఒకవేళ యేర్పడినచో అందులో సంస్థాన ప్రతినిధులనుమేరువో ఈ

దేశీయులుచేరి ప్రజలకోరికలతో సాధుగ నాయు న్ను వ్యక్తు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి కోరికలనే సాధించుటకు సాధనభూతులై యుండగలరు.

ఇట్లు మొత్తముమీద భారతసంస్థాన ప్రజా మహాసభవారి తీర్మానములు సంస్థానప్రజలకు ఇటుజూచినను అటుజూచినను అనుమానమేమియును స్థితిని తెల్పుచున్నవి. సంస్థానములలో రాజులుండియు తమ ప్రజలను రంజింపజేయక వానినిబ్రతిల్లిలో జెట్టుట ఎంతమాత్రము గర్హింపదగినదిగాదు. కొడుకు తండ్రిని అనుమానించి ఇతరుల సహాయము నాశించుట తండ్రికా లేక కొడుకునకా అపకీర్తి కరము? రాజైనవాడు ప్రజలకందరికి తండ్రివంటివాడు అను అభిప్రాయము నిల్చుచుగాని పృథులను పాణములేని తన సొంతసాత్తువలె రాజు పయోగించుకొనుటకు హక్కుగలదు అను అభిప్రాయమును ఎవరును విచేకవంతులు మెచ్చజాలరు. అట్టి అభిప్రాయమునకు తావుండినచోట్లలో నెల్ల ఉపద్రవమే ఫలితమైనది. కాబట్టి సంస్థానాధిపతులు తమ ప్రజల జూచసామర్థ్యములను బట్టి క్రమక్రమముగ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును మోచుచుచు పూర్తి జేయుటకు శాసనములను జాగుచేయక ఏర్పరుపవలెను. ఇంటిలో పెద్ద పెరిగిన కొడుకునకు ఇంటిపెత్తనమంతయు ఒప్పజెప్పినచో రాజ్యపత్యతియు నుండవలెను ఇంటివిషయములోవలెనే రాజ్యవిషయమును వరస్పరానురాగ నిబద్ధమై యుండవలెను. అనగా తమ ప్రజలకు ఏమిబాధలున్నను సంస్థానముల ప్రభుత్వమువారు సంతోషముతో తీర్పును వారికి మనఃశేషము గలుగనీయకుండ సాలింపవలెను. అట్టి రాజ్యములను ప్రజలెన్నటికిని విడువగోరరు. ఈబుద్ధిని భగవంతుడు కలిగించుగాక!

రయ్యత్ పత్రిక

తువకురయ్యత్ కొంతకాలము అజాతవాసము గడిపి మరల రంగమునకు వచ్చినది. అత్యంతసంతోషావహమైన విషయము. సంతోషము కేవలము "తక్కిలా జాబితా" కొరకుగాదు. యధాగ్రు సంతోషము. కారణమేమన నిజముగా నిష్పక్షపాతమైన ప్రతికయరనినయే. ఇతరప్రతికలు హిందువుల పక్షమో ముసల్మానులపక్షమో తిప్పుక బహిరంగముగా వహించి మన రాష్ట్రములో మతాందోళనమునకు పురాదులు బహుకాలమునుండి బాగుగా వేయుచున్నది. ఈరయ్యత్తు ఆపాదులను పెకలింప యత్నించుచుండును. రెండవ కారణమేమన ఈ ప్రతిక ప్రజాక్షయమున న్యాయమైన వాదము చేయుచుండును. ఇట్లు నోరు తెరిచి గట్టిగా ధ్వనిచేసినందుననే దానికి బలవంతు మహాధారణము వహించవలసివచ్చెను. ఇట్టిప్రతిక మన హైదరాబాదు వాతావరణములో కూడ ఊయాదిరోగములనుండి తప్పి బాలారిష్టము భూతిములు సోకుట మన్నగు బాధ్యములనుండి తప్పించుకొని యభివృద్ధికి వచ్చుచున్నదికదాయని మాకు చాల ముచ్చటయగుచున్నది. ఈ ప్రతిక మరల యేలాటి గ్రహసంకంధ దోషముల లేకుండ తిన్నగా యధావృత్తముగా న్యాయవ్యవహారమున చరింపి యభివృద్ధిగాంచి ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకు మధ్యవర్తియై సేవ చేయగలదని నమ్ముచున్నాము.

వి వి శే షా ధి కౌ ర ము ల ను వ ద లు కొ ను దు

సంస్థానాధిపతులకు

హితోపదేశము

భారత సంస్థాన ప్రజా మహాసభాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

జులై ౨౨వ తేదీ శనివారమునాడు బొంబాయిలో జరిగిన భారతసంస్థాన ప్రజా మహాసభకు యజ్ఞా సి కేట్రరు గారు ఆధ్యక్షులై చనిన ఉపన్యాసమును క్రింద వివరింపబడు ముఖ్యవిషయములు గలవు.

బ్రిటిషు యుడియా యొక్కయు సంస్థానములయొక్కయు భవిష్యత్తును నియమబద్ధము చేయుటకై పనిచేయుచున్న జాయింటు సెలెక్షన్ కమిటీ సమావేశము పనిని చాలము టును ముగించినది. సంస్థానప్రజా మహాసభయందలి ప్రసిద్ధ నాయకులకు సంస్థానములకును బ్రిటిషు యుడియాకును కలుగజూపు సంబంధము కొద్దిగా తెలియింపబడుచున్నది. అయితే ఫెడరేషను తయారగుచున్నదో లేదో యిక్కడనుండు మనకు తెలియదు. సంస్థానప్రజల విషయమున శ్రద్ధగల మనము ఈ విషయమున వారి భవిష్యత్తును గూర్చి ఆలోచింపవలసి యున్నది.

సంస్థానాధిపతుల హృదయములు నిజముగా ఎట్లున్నవో తెలియుటలేదు. కొంతకాలమునుండి వారు ఫెడరేషను పట్ల యిష్టము చూపుచున్నట్లు డెను. అయినను మరలమరల అతి భిష్టమును మార్చుకొనవలసికొనరనుట ప్రత్యేకముగా కనబడుచున్నది. ఫెడరేషను క్రొత్తవిషయము కాదు. ఇండియా అంతయు ఒకటి. ఫెడరేషను దూరపు ఆదర్శము. గుంటు ప్రజలు, జాయింటు సెలెక్షన్ కమిటీ సమావేశములు దానిని విమోచించుటకు మార్గములు సంస్థానాధిపతులు భియపడున చెందుకో నేన గ్రహింపగలను. అయినను ఫెడరేషను పరిశీలింపదగిన ఉంచుచున్నది.

ఫెడరేషను ఆను ఆభిప్రాయము వ్యాపించుచుండగా భారత సంస్థానముల మంత్రులు స్థానముల వర్గీకరించువారిలో మార్పులు గలగుచున్నవి. భారతీయ మంత్రుల స్థానమును నిశ్చయముగా యూరప్ యు లంచుబడుచున్నారు. ఏమే సంస్థానముయొక్క పాలనలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వము బోక్సము కిలుగ జేసిగొనుట అవసరమని తలచెనో అయా సంస్థానములో నంతయు ఆయువు పట్టులైన ప్రభుత్వశాఖలను యూరప్ యీ భావాలను అప్పగించి తనలాభమును స్థిరము జేసికొనుచున్నది. ఈవిషయములో రెండు గమంపదగినవి. ఇంతవరకును భారత సంస్థానములలో క్రిందినిండి పెరవకు ఉద్యోగులు అధికారులు లండను భారతీయులే కాబట్టి స్వరాజ్య మననది కొంతవరకు సిద్ధించినట్లు అనుకొనబడుచుండెను. ఇంక ఆవాదనలో సత్యములేదు. మరియు ఫెడరేషనుకాననభలు పనిచేయు కాలము వచ్చునప్పటికి సంస్థానాధిపతుల పేరుతో యూరప్ యీ మంత్రులు వోటిచ్చుట మొదలగు పనులు జేసెదరు. బ్రిటిషిండియాలో ఉద్యోగములు భారతీయులకు విధిలేకయాయు కలసివచ్చుటవలన యూరప్ యీ కుల కలుగు నవ్వనికొధము ధర్మి చేయబడును. ఇంకను భారత సంస్థానాధిపతుల యూరప్ చు ప్ర నిధులు కాననభలగా చేరి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి ఆభిప్రాయముల ననుసరించు గాని సంస్థానాధిపతుల ఆభిప్రాయములను అంతగా అనుసరింపకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు భారత సంస్థానములలో జ్యోతియు క్షోమియకొనుటవల సంస్థాన ప్రజలకు కలుగు లాభములు సందిగ్ధమైనను, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి మాత్రముతప్పక వైచె ఎ నరెచువిధములను లాభముగలను.

నాకు ఫెడరేషను యిష్టము ఇండియాలో స్వతంత్రము లే సర్వాధికారముగల అన్నిరాష్ట్రము లుండుట నాకీష్టము లేదు బ్రిటిషు ప్రభుత్వముయొక్క కొందగు నియమల బాని సలు - రాజకీయ ప్రనిధులు కలెక్టరు మొదలగువారు - రాజు, మహారాజు, రాజాబహదర్, రాజేశ్వర్, రాజేశ్వర్ అను బిరుదులు ధరింతురు' ఇండియాలో తప్ప మరెయిదేశములో గాని మానవత్వవిధముగ అహంకారముచే మైమలచలేరు కాబట్టి మనము మేల్కొని ఈ ఆసమానమును రానియకుండ చక్కటి నీకొనవలసిందా! రమ్య చక్రవర్తి వలన విడి విడిపు నవ చువో తెలుపబడినది.

నేను ఆరాజకత్వమును స్వీకరించినాను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు పూర్వము భారతీయ ప్రభుత్వము గొప్పతనమును చూపుచు విషయములు భారత సంస్థానములలో గలవు కావున

సంస్థానములను ఉంచవలెననియే నేను వాదించుచుంటిని అయినను ఆ సంస్థానాధి పతులు పేతుబులై తామును మా నవులమేయని తలచి కృత్రిమబోధా చిహ్నములను పేయ ములని వదలి నేయుచున్నయు, వారికి అదృష్టమువల్ల గొప్ప స్థానము లభించినందున తాము యితరులకంటె గొప్పవారము నీగవ్వంపక తక్కిన వారికంటె మేలుగా ప్రవర్తింప గల్గుట కేతము కావదని భగవంతుడిచ్చెనని తలంతురనియు ఆశించు చున్నాను

ఇంతకునే చెప్పవచ్చిన దేమనగా, భారత సంస్థానములు రాజ్యపాలనయందు ప్రజలకు యిప్పటికంటె ఎక్కువ బాధ్యతనిచ్చి అధిక విషయములలో సంఘక్షేమమును యిప్పటికంటె ఎక్కువగ దృష్టియందుకు కొనుచు, యిప్పుడైన ను ఆరాజకత్వప్రియుల యొక్కయు కమ్యూనిస్టులయొక్కయు చెబుతు సుండితప్పించుకొన వచ్చును. సంస్థానాధిపతులు ఇంగ్లండు రాజుగాని ఆమెకొ ఆధ్యక్షుడుగాని కొరని అధికారములకు సంశోషముతో వదలుకొన వలెను. సంస్థానము యొక్క అదాయమును తమ తమ విచారణలో మాత్రమే యుంచబడిన సాక్షుగా భావించి ప్రజాక్షేమమునకై పరిపాలింపవలెను. ఫెడరేషనులో చేరి వారు బ్రిటిషుయుండియా ప్రజల ప్రభుత్వశలను ప్రతిబంధము కావడము. లేక చక్రవర్తి గారితోనే సంబంధ మేర్పరచుకొన యిష్టంపరాదు. సార్వభౌమత్వము కిభజింప బడు ఫెడరలు ప్రభుత్వమునకే యాయబడి వలెను. సంస్థానములను వాటి ప్రభుత్వము బ్రిటిషు యుండియాలో ప్రభుత్వమునలే నుంపవలెనను షరతు పై ఫెడరేషనులో చేర్చుకొనవలెను. ఫెడరలు కానన సభలను ప్రజాప్రతినిధులే ప్రజలచే ఎత్తుకొన బడవలెను. సంస్థానము లలో బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును సర్వస్వతంత్రమైన న్యాయశాఖయు ఏర్పరచర సంస్థానములందలి న్యాయశాఖ ను ఫెడరలు సుప్రీము కోర్టుకింద నుంచవలెను ప్రజలమూల హక్కులు ఫెడరలు రాజ్యాంగ చట్టములో కాననము చేయ బడవలెను.

సంస్థాన ప్రజా మహాసభవారి తీర్మానములు

జులై ౨౩వ తేదీనాడు సంస్థానప్రజా మహాసభయొక్క ౪వ సమావేశము చాలసేపు జరిగి ముగిసెను. ౨౧ తీర్మానములు ఆమోదింపబడెను.

నేనుగుప్తగారి మరణము తెలియుననే మహాసభవారు తమసభమును దేశమునకు కల్గిన నష్టమును తెలుపు తీర్మానము చేసెరి.

సంస్థాన ప్రజలకు ఎన్నిక పద్ధతితో కాననసభాసభకు ఆనకాశము నియమించున తెలపత్రపు ఫెడరేషనును దూషించు నొకతీర్మానము చేయుబడెను.

గుంటుబల్ల సభలలోను జాయింటు సెలెక్షన్ కమిటీలో ను సంస్థాన ప్రజా ప్రాతినిధులను చేర్చుకొనినందుకు మహా సభవారి యాగ్రహము తెల్పు తీర్మానము చేయుబడెను. అతీర్మానమే సంస్థానప్రజా ప్రతినిధుల సమ్మతిలేక చేయబడిన రాజ్యాంగమును సంస్థానప్రజ లంగీకరింపజాలరని చెల్పుచున్నది.

సంస్థాన ప్రజలకు వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యము, మత స్వాతంత్ర్యము అన్నిప్రాము స్వాతంత్ర్యము, సామగ్రిక స్వాతంత్ర్యము, చెట్టు నుట్టుగొనిరావు నేము మోటుడనవారికి బహిరంగక విచారణ - ఇవియు ఇకనువిట్టియు మూలహక్కులు ఉండవలెను.

ఫెడరలు కానిముల నశింపమింపిన సంస్థానాధిపతులపై ఫెడరలుకొర్రు దావా చేయుటను ఆవోటి ప్రజలకు హక్కు ఉండవలె.

రాజప్రతినిధికి గలగర్వ జనరలును సార్వభౌమత్వమును రాబోవు ఫెడరలు విధానములో వంచివెట్టుటవలన సంస్థానాధిపతుల నిరంకుశాధికారము మోచ్చును కనుక ఆపద్ధి దూర్యము.

సార్వభౌమము సంస్థాన ప్రజలకు దుష్పరిపాలనము నుండి కాపాడవలసిన విధి కలను ఈవిధిని ప్రజల యనుకు తీలేనిది మరెయిదేశకీ మార్పరాదు

ఇంగ్లండులోని ఇండియాలోని సంస్థానప్రజల కోరికలను వెల్లడింపుటకు ప్రచారము చేయవలెను.

ప్రపంచాధిక మక్కితిని గమనించి సంస్థానాధిపతులును సంస్థానములలోని జమిందారులును భూగు పన్నులలో చాలా మటుకు తగ్గించవలసి యున్నది.

విసంస్థానాధిపతిని గాని అచటి ప్రజల కోరికలేనిది దుష్పరిపాలన చేయుచున్నారను సాకుతో సింహాసనమునుండి తొలగింపరాదు. ప్రజలు కోరినపుడు సార్వభౌమ అలగ్యము చేయరాదు.

సంస్థానములలో బ్రిటిషిండియా నుండి సివిలు గర్వి ను ఉద్యోగులను వెచ్చి నియమింపరాదు. అందుకు బదులు ప్రజలకు ప్రతినిధులగువారు గల కమిటీ నొకదానిని నియమింపవలెను.

భారతదేశమంతయు భేదములేక ఒకటిగ నుండుటకై ఫెడరేషనులో ప్రతిసంస్థానమును తప్పక చేరవలెను. ఫెడరలు కాననసభలో సంస్థానాధిపతులను మొగ్గు స్థానములు ఉండరాదు.

ప్రతిసంస్థానములోను బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము నెలకొల్పబడవలెను.

రాబోవు రాజ్యాంగములో ఇండియా షేడరలు ప్రభుత్వముయొక్క సర్వాధికారము ఇండియా ప్రజలకు చెందినదై యుండవలెను.

ఇంకొక తీర్మానములో మహాసభవారు సంస్థానప్రజల మరకనలను నిచారించి వాటినితీర్చి విషయమున సర్వశైలి నుట్టుకేతము కార్యనిర్వాహక వర్గమునకు అధికారమిచ్చిరి.

మంగ్రోలులో విదేశీయులనిషేధము

మంగ్రోలు అధికారల అనుమతిలేనిది మంగ్రోలు సంస్థానములోనికి ఆదలుపుట్టని వారురావూడదని ఆ సంస్థాన ప్రభుత్వమువారు ఈమధ్యనే శాసించిరి.

భావల్పూరులో దురవస్థ

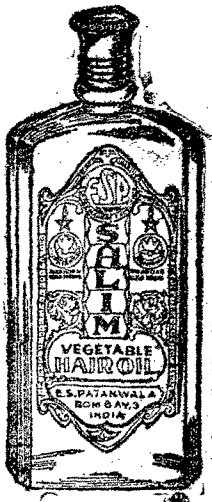
మహాసభయొక్క మొదటి

హిందూ మహాసభయొక్క జనరలు సెక్రిటరీ ఈ కింది విధముగ చెల్పుచున్నాడు:-

భావల్పూరు సంస్థానములో హిందువుల కోరికలు తీర్చబడెననియు ఆంగవలన యిప్పుడు అర్చిస్తే పేతుచేయు లేదనియు ఈమధ్య వార్తాపత్రకల యందలి వార్తలు హిందువులను మోసముతో నమ్మించి యుండెను. అయితే ఆ సంస్థానముందలిస్థితి యిప్పటికిని తృప్తికరములేదని యిప్పుడిప్పుడే తెలియుచున్నది.

కొన్నికోరికలను - (ఉదా: స్వస్వామ్యపు హక్కును దగ్గరి యిప్పుడు ఏర్పరుపబడియున్న గడుపు ముగియగ నేర్చువేయును, భావల్పూరు పురపాలక సంఘమును ఎన్నికలతో నేర్పరచుట, స్థానిక వ్యాపారాది సంఘము నేర్పరచుట, హిందూమండ్ర నొకని నియమించుట) - తీర్చువిషయమై ఆలోచించుచును ననాలుగారి వాగ్దానము చేర్చింప బడెను. ఆవాగ్దానమునుబాది డిగ్గింతులైన ముఖ్యాధికారుల మూమున కనిపీర్చుకొను చున్నట్లు పరిపాలనము చేయబడుచున్నది. కొన్ని సర్వ స్వామ్యపు హక్కులు - (ఉదా: అగ్నిపెట్రెల నవికయించి విషమును) యింతవరకు నిలిపివేయుబడి యుండినది మరల ఉద్ధరించబడినవి.

ఈమధ్య సంభవించిన చిహ్నుకాగడైన ధికౌల నడవడినిగూర్చి విచారణ యంతవరకు చేయబడలేదు. అట్టివారి శిక్షయు విధింప బడలేదు. ఆ సంస్థానమందలి హిందువులకొరియంకను ఆనుచు నా స్వస్వమై యున్నది. వాకిభన ముంపు అలభమురావేను.

మీ యింటిలో

అన్నివైపుల చూడుము!

తెరలు మానివోయినవా?

కప్పు గుడ్డలు పాడైనవా?

వాటికిమలు నీవు యప్పుసామానగుడ్డలను తగు-
వధరకకొని ఉపయోగింప వచ్చును. అని మంచి
జిత్తులుగలవి. రంగులేవి గాని ఎండకుగాని ఉను
కునకుగాని మాసిపోవు.
ఈ రోజు వచ్చువాటిని చూడుము!

EDSU Fabrics

అల్లావుద్దీను చిర్మింగు, పద్మగుగట్టి హైదరాబాదు

స్టాకులుంచుకొనువారు:-

౧ మహమ్మద్ యన్నాస్ అండ్ సన్సు
ఇంజనీయర్ పోస్టుఫీసుకు ఎదురుగా,
హైదరాబాదు.

౨ యస్. బి. ఖాన్, అండ్ కో.
ఇంజనీయర్ పోస్టుఫీసుకు ప్రక్కన,
హైదరాబాదు.

౩ కె. యస్. కిరీ, అండ్ కో.
కన్స్ట్రక్షన్, సికింద్రాబాదు.

ది సెంట్రల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా, లిమిటెడ్

సంపాదకము
సమాచారము
విజ్ఞప్తి

రూ 3,32,00,000
రూ 1,17,00,000
రూ 20,00,000

భీమా పద్ధతి

సెంట్రల్ బ్యాంక్ సేవింగ్స్ బ్యాంకులో డబ్బు దాచిపెట్టుకొనువారి ఉపయోగార్థమే మేము ఈ గా.ం. రూ ౨-౦-౦ అంతతగ్గు మొత్తపుప్రమియుములతో రూ ౫౦౦లు, రూ ౧౦౦౦లు వంటివి పాలసీలను క్రమముగా యివ్వగలము.

చెక్కులద్వారా సేవింగ్స్ బ్యాంకులెక్కలనుండి
ప్రీసికొనబడుట

మా కస్టమర్లయొక్క అనుకూలమునకై క్రొత్త సేవింగ్స్ బ్యాంకును ప్రోవేజ్ పెట్టినాము అందుండి డబ్బును చెక్కులద్వారా ప్రీసికొనవచ్చును.

చివరములకు ది సెంట్రల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా కు వ్రాయును.

కెనెడన్ రోడ్డు, హైదరాబాద్ (దక్కన్) శేముస్ట్రీటు, సికింద్రాబాద్ (దక్కన్)

INDEPENDENCE

స్వంత్రము పొందుటకు

ఉద్యోగపు దాస్యమునుండియు, నిరుద్యోగపు విచారమునుండియు
స్వతంత్ర పొందుటకు
సార్వజన్య ప్రీసికొనుడు

జీవితము లేక మంచిమీదను
పాశుపత శత్రువు
ప్రాచీనములను భంజనము లాభములు

- 4. కాశ్యోతోవ్యోగము
- 5. అందరికి ఉపయోగపడు పద్ధతులు
- 6. మీ జనుమునకు కావలసిన వసతులు

మీ విజయము స్థిరము

ఏలననగా:— మా పట్టాలు రద్దుకొనేరవు.
అకత్తతి లాభములు ప్రతి పట్టాకును గలవు.
స్వల్పసాము హెచ్చుగ చెల్లించిన, ఆకస్మికప్రమాదములవలనలాభములుగలవు.
మా నిశ్చలత్వము నిన్నుండేహము.
చాలసీలు హాల్ నాణెములలో నివ్వబడును.

వివరములకు

ది స్టార్ టెంప్ ఇండియా ఐ. ఓ. జి. అమూరెన్సుకంపెనీ లిమిటెడ్
(మదరాసు)
బ్యాంకింగ్ హనుమకొండ.

సంపాదకములు:— (Singhvee)

G. Raghunathmull Banker
జి. రఘునాథ్ మల్, బ్యాంక్
హైదరాబాద్— దక్కన్

తెలిపాను
నెం. ౨౪

మిసర్స్ థామస్ కుక్ అండ్ సన్ బ్యాంకర్స్, లిమిటెడ్,
వారికి

హైదరాబాద్లో ఉత్తర ప్రభుత్వతరములు జరుపును.

గోలకొండ పత్రిక ప్రచురణకు మద్దతుగా వ్రాయును.

ఆతంక నిగహ
మాత్రము

ఇప్పుటి బలవర్ధకావధములలో కల్ల శ్రేష్టము
తమాత్రము

అజీరకోగములను పోగొట్టును.
నరములకు శక్తి నిచ్చును.
జ్ఞాపకశక్తికి మరుగుదనము నిచ్చును.
రక్తమును శుద్ధిజేసి వృద్ధిజేయును.
బలమును వృద్ధిజేయును.
(పాదమునకు నూరనో శ్రేష్టము నిచ్చును.
ఇంకను అనేక లాభములు గలవి.

౩౨ మాత్రముగల డబ్బు ౧కి వెల ౧౦-౦
ఇతర వివరములకు మేము ఉచితముగా తపాలా
ఖర్చులు మీకు తగులకుండు పంపగలచివు తుప్త
కమును

కామశాస్త్రము

చదువుడు

ఆతంక నిగహ ఫార్మసి,

26 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

శ్రీకృష్ణ సోపు ప్యాకర్
నిజాం నబ్బు

నైజాంనబ్బు పైనవ్రాసిన ప్యాకర్లలో స్వదేశీయులే
తయారగుచున్నది. ఈనబ్బు వస్త్రములు, పట్టు వస్త్రములు
ఒక మొదలగువాటికి వాడిన మురికిశుభ్రవరచిమంచి గువానన
నిచ్చును. శరీరమునకు రాచినియెడల శోమకూషములలోనుం
డు మురికినితీసి శరీరమునకు కొంతవిచ్చి సౌందర్యము నిచ్చు
ను. ఈనబ్బు ప్రతిగృహమందు మందగనివది. ముప్రసిద్ధమైన
మా నైజాం నబ్బు నైజాంరాష్ట్రమందును, బరారు దేశమందె
ను చాలా వాడబడుచున్నది. మాప్యాకర్లలో తయారగునబ్బు
బ్రీదసాదల పోకర్లముకొరకె... యు ధంలకు అవ్యుబడ
చున్నది. నైజాంనబ్బులో వివిధమైన కొవ్వను చేరలేదు.
మతవిరుద్ధమైన కొవ్వగాని మరె యె యితర పదార్థముగాని
యందులో చేరియున్నదని యుజ్జాపు చేసినవానికి రూ. 10000
బహుమాన నివ్వబడును కీనివెల డబ్బు ౧కి ౧.౨ అడ్రాలు

మేనేజర్, ఏజెంట్ : షేక్ బాండు
ప్రాప్రైయిటర్స్.

కాలేరు క్రిషయ్య అండ్ బ్రదర్స్
మహారాష్ట్ర గుడిపి, కిర్లోదాబాద్, దక్కన్

స్వదేశి ప్లేషనరీ కావలయునా?

ఆర్థికముల స్వదేశి కాగితములను స్టార్ ఆఫ్ ఇం
డియా పెన్సిల్లను, ప్రింటింగుఇంకులుమావద్దయెల్లప్పుడు సా
కులో నుండును, వ్యాపారములకు మాపుస్తకములపై వాటికి
ర్రుత్తయ్యించి యిచ్చెదము. పాకశాలలనుండి జలాలనుండి
వచ్చు ఆరగను జాగ్రత్తగా విచారించెదము. ఉత్తరప్రభుత్వ
కరములు ఇంగ్లీషులోజరుపవలెను.

ది డక్కన్ కమ్యూనికేషన్ అండుకో
(మద్రాసు) పెన్సిల్లకు ఏజెంట్లు
గౌలిగూడ, హైదరాబాద్

త్రికృష్ణాభవను హోటలు

ఆవిద్ బిల్డింగు హైదరాబాద్

ఇచ్చట మంచి భోజనము సకలమునకు లభించును
ఇష్టమైన ఫలహారములు దొరుకును. ప్రయాణికులకు పోకర్ల
ములు గలవు. నేషనరీ సామానులు మొదలైనవి ఈవో
లభించును. టి. కె. యన్. కృష్ణయ్య (ప్రాప్రయిటర్)

Sree Krishna Bhavan Hotel

ఈనాటి సబ్బులలో ప్రధానమైనది దీర్ఘహారు సబ్బు (రిజిస్టరు)

ఉత్కృష్టమైన గుణము, అఖండమైన పరిశుద్ధి, యిందులో చేర్చబడిన శ్రేష్ఠములైన నదిననులు, ఈసబ్బును అన్నిరకముల చర్మములకును ఎంతో అనకూలపరచుచున్నవి. పట్టువలె మృదువైన ఘుమాళించు దీచినరుగు నీకు క్రొత్తయుత్సాహము నిచ్చుటయే గాక నీచర్మమునకు మృదుత్వమునిచ్చి స్నానసుఖమును ఎక్కువ చేయును. దీని పరిమళము అతిమనోహరమైనది

వి. పి. ప్రత్యేకము

వెల 3 బిళ్లలుగల పెట్టె ౧కి రూ ౧-౦-౦

కొమినియా మంచు గొప్ప చర్మాలంకారము

ఇది నిర్దోషమైన చర్మవస్తువు. దీనితో మర్దనచేయుటవలన చర్మము అద్భుతమైన ననువుగలిగి మచ్చలులేక అందముగా నుండును. ఇది యావనప్రకాశమును గనపింపజేయును. నీచర్మముయొక్క అందమును ఎక్కువచేసికొనుటకు దీనిని ఉపయోగింపుము.

వి. పి. ప్రత్యేకము వెల బుడ్డిగకి ౧౨ అణాలు

సోలు ఏజెంట్లు:— ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్ అండ్
కెమికల్ కో

285 జుమ్మా మస్జిదు, పోస్టు బాక్సు నెం|| 2082 బొంబాయి

వర్తకులకు లాభము

గోలకొండ పత్రికయందు ప్రకటన చేయించి మీ వ్యవహారమునందు లాభము పొందుడు. ఈపత్రిక నిజాంరాష్ట్రమునందంతట, బ్రిటిష్ ఇండియానందును విరివిగా ప్రచారము చేయుచున్నది. ప్రకటనలేట్ల వివరములకు:— మేనేజరు గోలకొండపత్రిక, హైదరాబాదు అనివ్రాయుడు.

కొలు, ఖుబూలియతు

ఇచ్చి పుచ్చుకొనువారికి అనకూలముగాను మంచి వర్తులు చేర్చి, అందముగా కాగిడవ ముద్రించబడినవి. ౧౦౦ కి రూ ౨ లు. టప్పాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ప్రాసరినొట్టు

బలిష్ఠముగా కాగిడమున ముద్రించ బడినవి. ౧౦౦ కి రూ ౨ లు. టప్పాఖర్చులు వేరు. మరిన్ని, ఇతర ముద్రణపనులు సిద్ధము చేయబడును.

రసీదు ఫారములు, చెక్కుఫారములు, దరఖాస్తుఫారములు, టికెటు బుక్కులు, అప్పపత్రములు మొదలగునవి ఆర్డరు ప్రకారము సిద్ధముచేసి యివ్వబడును.

గోలకొండ ముద్రాక్షరశాల,

తూపుబజారు, హైదరాబాదు

శ్రీ లక్ష్మీ పండ్లపాడి

పండ్లను శుభ్రము చేయడమేగాక పండ్లనొప్పలు, ఎగిరి వాపులునోటియందును దుర్వాసన వగైరా అన్ని నోటివ్యాధులు పోగోట్టును. ఒకసారి వాడిచూడుడు. వ్యాపారములకు వేరేవెలలకు యివ్వబడును. ఇందులో ఉష్ణరకము, తీపిరకము అని రెండురకాలు ఉన్నవి పొట్లం ౧-౧౦ పాను రు. ౧-౦-౦

పి. యల్. నారాయణ. అందుకొ సోల్ ఏజెంట్లు

శ్రీలక్ష్మీ టూతుపాడు అండ్ కమిషన్ ఏజెంట్స్ మల్లగర్ బాగ్ తూపు బజారు హైదరాబాదు.

డంగ్రేగారి బలామృతము

ఉపయోగించుట నలన

బలహీనతను

పోగొట్టును

బిడ్డలకు బలమునిచ్చి

సౌఖ్యము కలిగించును

ఒకబుడ్డి వెల ౧రూపాయి

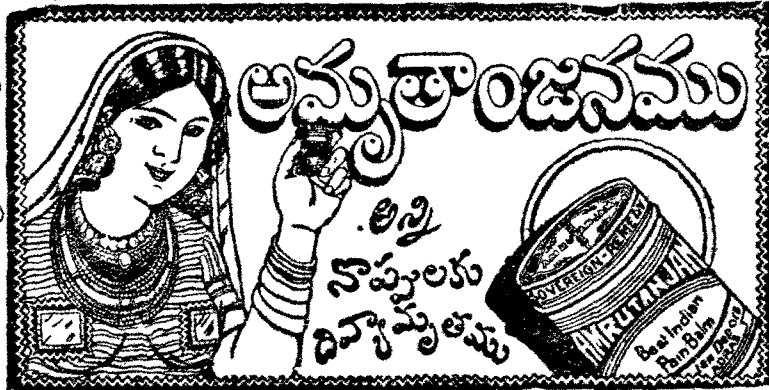
పోస్టు ఖర్చులు ౯ అణాలు

ఎల్ల చోటులందును దొరకును

K. T. DONGRE & Co,

GIRGAUM, BOMBAY

నకలు నుండలను చూచి మోసపోకుడు

గోవర్ధనదాసు, గోపాలదాసు, వర్తకులు, ఇసామియాబజారు హైదరాబాదు దక్కను.

G No N 4

(STAMP)

నొప్పల

కన్నింబు

వజ్రాయుధము

వంటి

గోలకొండ

హైదరాబాదు

ఏజెంట్లు:—

దక్కను.

RegNoM 2183